

ADDENDUM

ALGORITAM URGENTNIH POSTUPAKA KOD PRIMARNE TRAUME KIČMENE MOŽDINE

I. OPŠTI PRINCIPI

Kod pacijenta s vertebralnom frakturom uvek je prisutan potencijal za dodatnom povredom kičmene moždine. Zato su od esencijalnog značaja pažljivo rukovanje i inicijalni postupci s povređenim. Treba uvek sumnjati na prisustvo frakture kičme dok se radiološkom pretragom ista ne isključi. Svi komatozni bolesnici su suspekti da imaju frakturu cervikalne kičme, dok se ne dokaže suprotno.

II. POSTUPCI

1. Pacijenta postaviti u supinirani položaj tokom pregleda. Glavu treba pridržavati da se preveniraju pokreti vrata.
 - a. Semirigidni okovratnik je obavezan za pacijente sa suspektnom povredom cervikalne kičme.
 - b. Duga spinalna nosila za povređene sa suspekcijom na druge vertebralne frakture.
2. UTVRĐIVANJE RESPIRATORNOG STATUSA

AIRWEY POTENCIJAL – ne flektirati vrat!

- a. Podizanje vilica
- b. Sukcija
- c. Suplementarni kiseonik
- d. Arterijalne gasne analize
- e. Nazotrahealna intubacija

USPOSTAVLJANJE DISANJA

3. UTVRĐIVANJE CIRKULATORNOG STATUSA

Tretman hemoragičnog šoka (hipotenzija i usporen puls mogu indikovati povredu kičmene moždine, a ne gubitak krvi zbog drugih povreda).

4. UTVRĐIVANJE NEUROLOŠKOG STATUSA

- a. Stanje svesti („Glasgow coma scale“)
- b. Nivo neurološkog deficita
 - senzacije
 - mišićna snaga
 - refleksi
- c. Neurološki pregled uvek dokumentovati
- d. Neurološki pregled ponavljati često
- e. Posebna pažnja: tonus sfinktera i perianalne senzacije
- f. Tražiti odgovarajuću konsultaciju kod sumnje na povredu kičmene moždine

5. GENERALNI STATUS

- a. Deskripcija akcidenta
- b. Istorija bolesti – traume
- c. Opšti fizikalni pregled, traženje udruženih povreda

6. RADIOLOŠKI PREGLED

- a. Cervikalni pršljenovi
 - Prvo načiniti lateralni snimak vratne kičme. Moraju se videti svih 7 pršljenova, što se može dobiti snažnim vučenjem ramena ka dole. Ponekad je neophodan bočni snimak u poziciji plivača
 - Ako je lateralni snimak normalan, načiniti AP projekciju
 - Načiniti AP snimak kroz otvorena usta (kod svesnih bolesnika)
- b. Torakalna kičma
 - Načiniti LL i AP snimak
 - Moraju se videti svih 12 grudnih pršljenova
- c. Lumbalna kičma
 - Načiniti LL i AP snimak
 - Moraju se videti svih 5 lumbalnih pršljenova
- d. Standardni snimak grudnog koša i karlice

7. TRETMAN

- a. Imobilizacija (okovratnik, nosila)
- b. Intravenski fluidi (limit do odgovarajućeg nivoa)
- c. Kateterizacija mokraćne bešike
- d. Nazogastrična sukcija
- e. Kortikosteroidi